

BREVET

Øystein Rottem

I **stille stunder** kan jeg fortsatt se ham for meg, som gjennom en rift i tiden, fjernt, uskarpt, ikke brått og uventet, men manet fram, jeg kan ikke sitte å vente på at bildene dukker opp av seg selv, det kan ta sin tid, og jeg har ikke all verdens tid, de sier at det er uhelbredelig, og jeg har ingen grunn til å tvile på dem, derfor kan jeg ikke sitte å vente, jeg må grave bildene ut av fortidens brønn, jeg må framkalle negativene straks de dukker opp på netthinnen; da ser jeg ham for meg der han sitter ved bordet med ryggen mot oppvaskbenken og det blåmalte kjøkkenskapet; bøyd over den blomstrede voksduken, med kulepen- nen i den svære neven og skriveblokken foran seg på bordet, setter han møysommelig den ene setning etter den annen ned på papiret; det er ikke gjort i en håndvending, men han har ingen hast, langsomt fyller han arket, så stopper det opp, han trenger en pause, han blir så lett stiv i nakken når han sitter for lenge i samme stilling, ennå er ikke brevet ferdigskrevet, men han har tid nok å ta av; jeg ser ham for meg der han reiser seg opp og går ut i gangen, han trekker litt på beinet, han tar vindjakken på, henter ned den gamle skjerm-lua fra hylla, drar på seg bladvottene, det har snødd kraftig på morgenkysten, men nå, i de første dagtimene, er det klarnet opp, en frisk pust av kulde slår mot ham når han åpner døra, det er rimfrost, et par-tre minusgrader, steinhella utenfor inngangen er glatt, forsiktig gir han seg på vei mot redskapsskuret, midtveis mellom huset og skuret stanser han opp, løfter blikket, ser over mot Hitra, noen skydotter henger over Sandstad, ellers er himmelen blå, på Hemnskjel-kaia ser han et par karer i ferd med å flytte på noen fiskekasser, ferja siger forbi Leikneshausen, staken på grunna peker rett opp, en måse har slått seg til ro på toppen, det er flo sjø, ingen strøm, ingen vind; han lar blikket vandre mot varden på Skogøya, staken og varden, to peilemerker i et langt liv; jeg slutter meg til ham, stiller meg ved siden av, vi står der side om side, jeg følger blikket hans, glemt er alt om sykdom og død og elendighet, vi ser utover Sørbukta, den ligger klar og blank, husene speiler seg i sjøen, jeg ser alt for meg, avstanden er opphevet, det er han og jeg, oss to, en hegrefugl står urørlig på ett bein nede på skjæret, et ærfuglepar padler sakte langs fjæra, et steinkast lenger ute brer små ringer seg ut og avslører at småseien er på vei, et par måser flakser rastløst over ringene, på jordet nedenfor veien stikker visne gresstrå opp gjennom

snøen, her og der er snøen sparket til side, det er hjorten som har vært her, den har trukket ned fra Stordalen for å gnage litt føde i seg, slik er det hver vinter, i store flokker kommer de, hopper over gjerdene, krysser veien, alt gjentar seg, alt er som det alltid har vært, vi står her side om side, midt i det hele, her har han tilbrakt det meste av sitt voksne liv, helt siden han med kone og barn flyttet til Røvika i midten av 1920-årene, kjøpte det som var av grunn på den lille halvøya, kjøpte det fra storgården Sunde, her har han, år etter år, pløyd og harvet, gravd stein opp av jorda, satt poteter, tatt poteter opp, sådd og høstet, korn og grasfrø, spredd møkk, reist hesjer, kjørt frau ut, kjørt høy inn, sol og regn har skiftet, det har aldri vært i tankene hans å flytte, reise til et annet sted, se noe annet, de lengste reisene har gått til Trondheim, én gang, kanskje et par ganger i året, for å gjøre nødvendige innkjøp, ikke for avkoblingens skyld, ferie er noe han aldri har tenkt på, han har vært bundet til stedet, en stedbunden, en Isak i miniatyr; nå står han her og ser utover det som har vært rammene om hans liv, det handler om tilhørighet, om et tilhørsforhold han aldri har satt ord på, annerledes kan det ikke være, det er nettopp ordløshet som er denne tilhørighetsformens primære kjennetegn, jeg har heller ikke ord for den, jeg står, taus, en imaginær figur midt i mitt eget indre bilde og ser skrått opp på ham, hva kretser tankene hans om? ser han seg tilbake? tenker han på det liv han har levd? gjør han opp status? nei, han er ingen filosof, ingen sentimental mann, han har alltid hatt nok med dagen i dag, det har han fortsatt, han har levd et liv, det er ikke noe merkelig i det, han har hatt sin stund på jorden, denne stunden er ennå ikke forbi, han har fortsatt sitt å sysle med, han har et brev å skrive, han skal skufle vekk snøen som nettopp har falt, slik at han kan komme seg tørrskodd ned til veien, han skal vel til butikken i dag også? han har ikke falt i tanker, han står bare her og gleder seg over synet av en vakker vinterdag; så tar han seg sammen, henter skufle i skuret, bøyer seg ned, tar de første takene, han er i gang, med ett svimler det for ham, det mørkner, han mister taket i skufle, han faller om kull, nå er det ikke mer å se, her stanser alt opp, alle bilder og forestillinger løser seg opp, det er ikke mer å tale om, ikke mer å sette ord på. Resten er taushet, mørke.

Litt senere på dagen fant min onkel ham. Legen ble tilkalt. Han kunne konstatere at døden var inntruffet på stedet.